
God dienen - niet vrijblijvend!

Rudy Brinkman © 2013, www.bijbelstudie.info

Jona 3:1-10

Het verhaal van Jona is natuurlijk overbekend. Het is ook een 'omstreden' verhaal – de huidige, moderne, mens wil van een dergelijk wonderverhaal niet meer weten.

Toch vreemd – we geloven in de Here Jezus, we geloven dat Hij aan het kruis stierf, dat hij zelfs opstond uit de dood. Het verhaal van Jona in de vis en hoe hij daar weer levend uit komt staat, in typologische zin, model voor de dood en opstanding van Christus Jezus. Dat geloven veel Christenen wel. En er zijn ook nog heel veel Christenen die geloven dat God de Schepper is van deze wereld. We geloven in de Hemel, in een leven na de dood. Maar een man die door een vis wordt opgeslokt en na drie dagen weer levend wordt uitgebraakt door die vis? “Nee”,... zegt men dan *“dat kan niet hoor, dat moet je niet letterlijk maar géestelijk lezen”*.

Geestelijk lezen

Dat klinkt eigenlijk best mooi, “geestelijk lezen”. Maar wat blijft er dan over, of, anders gezegd: wat mis je dan in het verhaal van Jona?

De essentie van het verhaal van Jona, de “*moraal*”, is dan: God geeft genade, wanneer de mens zich bekeert van zijn boze wegen. En dat is waar. Maar dat had ook in twee zinnen opgeschreven kunnen worden. Eventueel zouden we nog de beeldspraak van het verblijf in de vis kunnen toepassen op de dood en opstanding van de Here. Maar dan verliest het nogal aan zijn kracht en waarde als je het mij vraagt.

Het is niet voor niets, naar mijn mening, dat wij het boek Jona hebben gekregen. Dat het opgenomen is in de canon van de Bijbel. We weten hoe de Oud-Testamentische boeken werden getoetst naar ik aanneem? Als een geschrift, een profetie of geschiedenisboek, waar bleek te zijn dan werd het bewaard in de Tempel.

Was het gebleken dat het verhaal niet klopte, of dat de 'profeet' een valse profeet was, dan werd het geschrift vernietigd. De controle, een ernstige controle, op waarheid – toetsing dus – heeft al plaatsgevonden. Bleek de profeet of de geschiedenis wél te kloppen, dan werd het toegevoegd aan de Canon, aan de Heilige Schrift.

Het gaat dan ook niet aan om nu, in deze tijd, opeens te bedenken: “Dat kan niet kloppen” of “Dat is gewoon een sprookje, een moralistisch verhaaltje”. Het is de waarheid, gecontroleerd en getoetst.

Daarom lezen we het boek Jona, ook nu nog, als een waarheidsgetrouw verslag. Daarmee wint het enorm aan kracht en betekenis. Want, wat Jona beschrijft, is hem écht overkomen.

Maar toch hè,... 't Staat alleen maar in de Bijbel, toch, dus wordt lastig allemaal? Want daar gelooft de moderne mensen niet in toch? Nee! Er is ook nog enig **historisch, buiten-Bijbels, bewijs**.

In the 3rd century B.C., a Babylonian priest/historian named Berossus wrote of a mythical creature named Oannes who, according to Berossus, emerged from the sea to give divine wisdom to men. Scholars generally identify this mysterious fish-man as an avatar of the Babylonian water-god Ea (also known as Enki). The curious thing about Berossus' account is the name that he used: Oannes.

<http://www.gotquestions.org/Jonah-whale.html>

In de 3e eeuw voor Christus is er door de Babylonische priester-historicus Berossus geschreven over '*een mythische figuur genaamd Oannes*' die, volgens de Babylonische verhalen, uit de zee kwam om de mensen 'wijsheid van God te geven'. Deze '*mysterieuze vis-man*' zag Berossus als een beeld van de Babylonische water-god Ea (of: Enki).

Het opmerkelijke is echter dat de naam van deze figuur '**Oannes**' was. En het zal jullie opvallen dat dat wel erg veel lijkt op “Johannes”. De Hebreeuwse naam Johannes wordt in het Grieks geschreven als “**Ioannes**”. En ... wat denkt u hoe de naam Jonah (*Yonah in het Hebreeuws*) in het Grieks, in het Nieuwe Testament, word geschreven? Als “**Ioannes**”. Jona, of Yonah, of “Yohanan” – het zijn de Hebreeuwse varianten van de naam die wij kennen als **Johannes**.

Neemt u alstublieft Johannes 1:43 voor u? In de NBG-vertaling lezen we hier:

“Hij leidde hem tot Jezus. Jezus zag hem aan en zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Johannes, gij zult heten Kefas, wat vertaald wordt met Petrus.”

Maar in de HSV lezen we:

“En hij leidde hem tot Jezus. Jezus keek hem aan en zei: U bent Simon, de zoon van Jona; u zult Kefas genoemd worden, wat vertaald wordt met Petrus.”

Ook de Engelse vertaling bevestigt deze lezing, net als de grondtekst.

De naam Jona, of Johannes, betekent “God is een Genadige Gever” of “God schenkt Genade”¹). En deze opmerkelijke naam komt plotseling voor in relatie tot iemand die 'vanuit de zee' het volk van de Babyloniërs de Goddelijke wijsheid bracht.

Ruim driehonderd jaar na het gebeuren in Ninevé duikt Jona op in een mythologisch-geschiedkundig verhaal; waarbij door de betreffende priester-historicus de naam intact is gelaten maar het verhaal van Jona vermengd is met de Babylonische en voorafgaande Assyrische Dagon-aanbidding.

We hebben dus het Bijbelse verhaal en daarnaast een bevestiging buiten de Bijbel. En we zullen straks ook zien *waarom* het zo belangrijk is dat dit letterlijk waarheid is.

1 <http://classic.net.bible.org/strong.php?id=2491>

Voor de tweede keer

Toen Jona geroepen werd, weigerde hij God te gehoorzamen. Hij vlucht weg naar Tarsis. Hij nam aan: “Daar vindt God mij niet” – alsof God beperkt zou worden door de grenzen van het land Israël? God verhindert zijn vlucht; een profeet van God heeft niet te kiezen of hij wel of niet de woorden van God wil doorgeven. Wie geroepen is als profeet en die roeping aanvaard, die zal *moeten* gehoorzamen.

De les die Jona dus leerde hier was tweeledig:

1. God is niet als de afgoden van de landen om Israël heen. Hij is een levende God, de Schepper van Hemel en aarde en Hij is niet beperkt door de mensen die hem “dienen” of het land waar zij wonen, integendeel: Hij is “*alom-tegenwoordig*” oftewel: overal aanwezig.
2. Wie een dienaar van God *wil* zijn, *móet* dat ook zijn. Het is niet alleen in het mooie, het zoete, maar ook in het zuur – ook dienen door “*tot aan de enkels door de drek*” te gaan. Het dienen van God is *niet* vrijblijvend.

In 3:1 lezen we vervolgens:

“Het woord van de Here kwam voor de tweede keer tot Jona: Sta op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar de prediking die Ik tot u spreek”.

Wanneer je je beseft wat daarvoor allemaal gebeurd is,...

- éérsst spreekt God tot je, als mens, met de opdracht om een stad met een paar honderd duizend inwoners tot bekering te roepen;
- je weigert die opdracht en gaat er van tussen..!
- God houdt je tegen, en je ziet de dood in de ogen – drie dagen lang.

Uiteindelijk beseft hij zich, in hoofdstuk 2: “Dit is het werk van God, en Hij heeft mij gered”. Wat doet Jona? **Hij doet helemaal niets!**

Want, zo lezen we: “*Het woord van de Here kwam voor de tweede keer tot Jona: **Sta op, ga..**”*

Sta op en ga. Je zou toch verwachten dat na zo'n verschrikkelijk ervaring, maar ook ontmoeting met de macht van God, Jona als een speer naar Ninevé zou zijn gegaan. Zo snel als zijn benen hem konden dragen? Maar God moet voor de tweede keer tot hem spreken. ***Sta op, en gá***.

Het zou kunnen dat Jona dacht dat hij, na deze ervaring van het verblijf in de vis en zijn persoonlijke boetedoening voor God hem ontslagen had van zijn verplichting, van de oorspronkelijke roeping. Dat hij zichzelf zag als een mislukking die niet meer geschikt was voor het werk van God.

Hoe vaak denken wij niet net zo? Ik herken het persoonlijk heel goed. We zien onszelf vaak als ***compleet ongeschikt*** voor het werk van God. En dus blijven we 'apathisch' zitten. Of zoeken andere activiteiten.

Soms is het ook omdat we stiekem, diep in ons hart, liever met andere dingen bezig zijn in plaats van dienstbaar te zijn aan onze Here. En daar kunnen allerlei, in onze eigen ogen, hele legitieme redenen voor zijn.

Dus – net als Jona, moeten wij soms ook voor een tweede keer geroepen worden. Of een derde, een vierde,... ? Hoe lang blijft God roepen?

In Openbaringen 3:20 zegt de Here Jezus tot Zijn gemeente:

“Zie, ik sta aan de deur en ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij.”..

Jona werd geroepen, en moest iets doen – opstaan en gaan. Zo vraagt de Here Jezus ons ook: “Doe de deur open”. Denk aan het kinderliedje, “*Is je deur nog op slot? ... Doe hem open voor God*”. Een *kinderlijk eenvoudige* waarheid! Doe die deur open! Kom in beweging!

Doem-boodschap

Rom 1:24-28 spreekt over de wereld, en wat er gebeurt met hen die niet 'open doen', die God niet willen dienen.

24 Daarom ook heeft God hen in de begeerten van hun hart overgegeven aan de onreinheid om hun lichamen onder elkaar te onteren. 25 Zij hebben de waarheid van God vervangen door de leugen, en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen. 26 Daarom heeft God hen overgegeven aan oneervolle hartstochten, want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegennatuurlijke. 27 En evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven, en zijn in wellust voor elkaar ontbrand: mannen doen schandelijke dingen met mannen en ontvangen het gepaste loon voor hun dwaling in zichzelf. 28 En omdat het hun niet goeddacht God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan verwerpelijk denken, om dingen te doen die niet passen.

We zijn geroepen om God te dienen, en Hij is een **GENADIGE** God. Als je luistert naar die stem van de Here Jezus, dan zal Hij 'binnen komen', en met je maaltijd hebben – met andere woorden: Hij wil sámen met jou zijn. Delen met elkaar. Zoals we ook in het Avondmaal met Hem delen in Zijn wezen en delen met elkaar als gemeenschap, als gemeente.

Maar moeten we dan vervolgens blijven “zitten”? Nee, ... Christus vraagt ons om Hem te dienen; “***sta op, en ga!***”.

God pakte Jona weer op, hij tilde hem op – en zei tegen hem, eenvoudig gezegd: “***Nou Jona, niet bij de pakken neerzitten! Aan de slag dan maar weer!***”. Wat doet Jona? Vers 3 – “Toen stond Jona op!”. Hij zegt niet “God moet het maar doen”, of “Til mij hier maar uit, God”. Nee, Jona, hij zélf dus, stond op en kwam in actie, in beweging. Hij ging de stad in, hij predikte.

En wat was het gevolg? De mensen gelóófdén God. Was dat het? Nee, ook zij komen in beweging, in **actie**. Die stad, die inwoners, die tot op het bot verdorven was, kwam tot bekering.

De inwoners van Ninevé hadden een hekel aan de Israëlieten. En de Israëlieten verachtten de inwoners van Ninevé. De profeet van Israël, die aan de inwoners van die stad kwam vertellen dat de God van Israël hun stad kwam 'omkeren' als ze bleven in de staat zoals Paulus in Romeinen schets. Zoals we dan zeggen: die combinatie is 'een mijl op zeven', dat werkt niet – ze zullen nooit luisteren.

De staat waarin de huidige wereld zich bevindt, is dezelfde staat en toestand. Toen ook al. En dat is een wereld die niet van plan is te luisteren naar de God van Israël of haar boodschappers.

Als wij de wereld in gaan, spreken met mensen over geloof, dan lopen we vaak tegen een muur aan soms. We worden uitgelachen, op voorhand al.

– “*Stom verhaaltje wat je daar vertelt man, Jona in een vis!*”

– “*Jezus? Jezus? Ga toch weg, dat is een mythe*”...

Hoe kan Jona die mensen overtuigd hebben van de waarheid? Hij, een profeet die uit een volk kwam waar ze een hekel aan hadden en een God diende die ze niet kenden? Met zijn **doem-boodschap** dat hun mooie wereldje verloren zou gaan, die grote, glorieuze, stad vernietigd zou worden?

De huidige maatschappij gelooft ook niet dat de wereld eindig is, dat God terug zal keren om deze wereld te oordelen. De afgelopen jaren is het meerdere malen voorgekomen dat er mensen waren die 'het einde van de wereld' voorspelden; zowel predikers – denk aan bekende Amerikanen als Jack van Impe, Harold Camping, ..

Maar ook in Nederland; de Efraïm-sekte van Heinrich van Geene bijvoorbeeld die voorspelde dat in 2001 de 'opname' zou zijn en de wereld onder het oordeel zou komen. Maar ook anderen; ik heb meen ik wel eens verteld over de 'opname verwachting' in 1988 die door heel Evangelisch Nederland ging. En ik kan wel meer namen noemen, maar dat is verder niet zo zinvol allemaal.

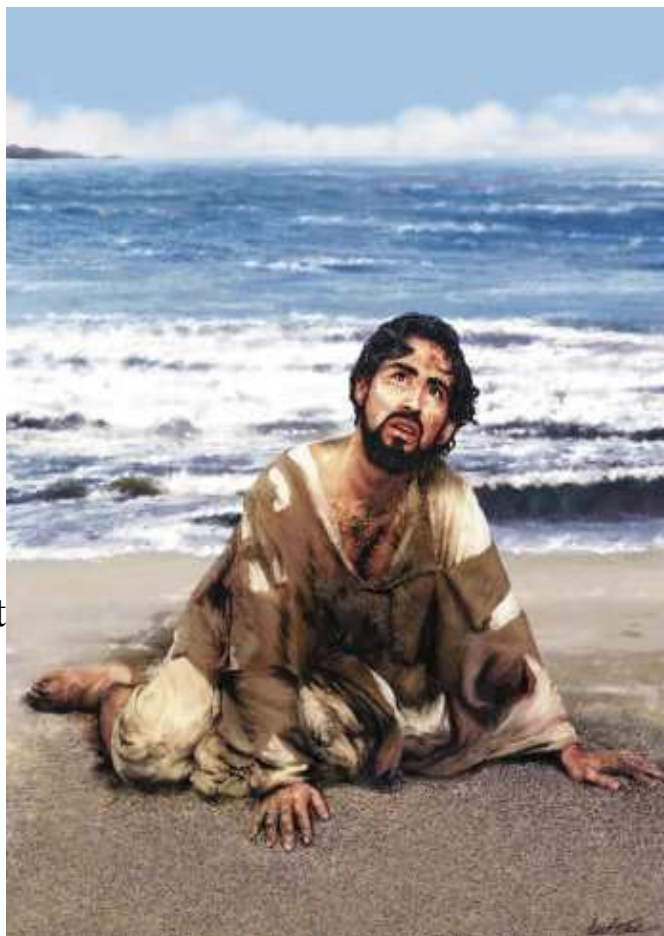
Toch kwam die boodschap niet aan; dwz. De wereld gelooft het niet. En dat is logisch, het zijn dwalingen om dit te verkondigen.

Waarom gelooft men het echter überhaupt niet als wij zeggen dat God, volgens de Bijbel, de wereld bestemd heeft voor een einde, voor een oordeel over haar handel en wandel? Waarom werd Jona, ondanks dat hij alles tegen zich had, dan wél geloofd?

Waarom Jona geloofd werd!

Hebt u wel eens nagedacht over de vraag hóe Jona er uit zag toen de vis hem uitgebraakt had?

Het moet **verschrikkelijk** geweest zijn: kleding en de huid aangetast, vies, ... niet om aan te pakken. Wat zal hij **gestonken** hebben! Volgens een beschrijving die ik las moet zijn haar en huid bijvoorbeeld wit uitgeslagen zijn geweest door het feit dat hij in de vis had gezeten. En dat hij door die vis werd uitgebraakt zal ook niet op een eenzaam en verlaten strand zijn gebeurd.

Kijk eens wat er bij ons gebeurt als er een Potvis aanspoelt? Direct staan er allemaal mensen klaar om foto's te maken, de krant er bij, dierenfreaks en reddingsbrigades.. en uit zo'n joekel van een vis komt dan een mens, die nog leeft ook!

Jona had een verhaal te vertellen, een prediking gebaseerd op een ongelofelijk, maar waar- en door getuigen ook nog eens te bevestigen verhaal.

De mensen op het schip dachten dat ze hem hadden vermoord door hem overboord te zetten. De eigenaar van het schip had enorme financiële schade geleden, was misschien wel failliet gegaan aan die profeet uit Israël, omdat hij zijn lading kwijt was geraakt.

Het verhaal van Jona, hoe het schip bijna vergaan was, hoe ze hem overboord hadden gezet en nu – hoe hij daar stond als overlevende doordat GOD hem had gered door een vis te zenden waar hij drie dagen in had gezeten... *dat verhaal zal zeker niet ongemerkt voorbij gegaan zijn*. Zo'n verhaal verzin je gewoonweg niet, en ... zoals gezegd: het moet aan zijn kleding en lichaam gewoon te zien zijn geweest dat hij een verschrikkelijke ervaring achter de rug had.

De mensen in Ninevé geloofden op grond van zijn verschijning, getuigenis en prediking in de God van Israël, ze hoorden Jona's verhaal en zagen aan hem dat het waar was; hoe die God van Jona hun vervolgens liet weten: bekeer je, of God *moet* jullie oordelen.

Daarnaast kende de hele 'oude wereld' het verhaal van Israël en haar God. Hoe zij uit Egypte waren gered. Het hele oude midden-Oosten kende de verhalen over Sodom en Gomorra. Als dan zo'n profeet komt, uit dat land, met een oordeels-aanzegging.. dan geloof je en handel je daarnaar! Dan ben je denk ik alleen maar vreselijk dankbaar dát God je nog 40 dagen de tijd geeft om je te bekeren.

Wat is ons getuigenis?

Televisie-predikanten, dwaalleraren en sekte-leiders die het 'einde der tijden' aankondigen worden niet geloofd. Waarom niet? Omdat hun verhaal *nergens op gebaseerd is*; zij hebben géén krachtig getuigenis. Meestal zijn ze alleen maar bezig voor hun eigen financiële gewin, om er zelf beter van te worden. Daar prikt iedereen doorheen.

Wat is ons getuigenis? Als wij opstaan en God dienen, als wij Hem verkondigen aan de mensen – zien zij een mens die daadwerkelijk een Godservaring heeft meegemaakt? Zien en horen zij een boodschap van iemand die kan getuigen over wat God in zijn of haar leven gedaan heeft? Zien zij een *veranderd* mens, die zijn zondige levensstijl achter zich heeft gelaten en werkelijk tot bekering is gekomen?

God dienen is niet vrijblijvend. Wanneer je als mens gelooft in God dan is dat te zien aan je. Aan Jona was te zien wat hem gebeurd was; en zijn gehoorzaamheid aan God had gevolgen. Een hele stad kwam tot geloof op grond van zijn getuigenis en prediking.

God niet dienen is ook niet vrijblijvend. Jona had een boodschap: nog 40 dagen en dan zal God je moeten oordelen. Wij hebben ook een boodschap aan deze wereld: God zal je zonden moeten oordelen. Sterker nog: Hij hééft ze al geoordeeld en de straf er voor is gedragen door Christus Jezus.

Dat is niet een 'verhaaltje' wat we vertellen. Wij zijn, wanneer we geloven, ook “wit uitgeslagen”, in *figuurlijke* zin.

Openbaringen 3:5 zegt

“Wie overwint, zal bekleed worden met witte kleren en Ik zal zijn naam beslist niet uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen.”

en in vers 18 zegt de Here Jezus tot Zijn gemeente:

“Ik raad u aan dat u van Mij goud koopt, gelouterd door het vuur, opdat u rijk wordt, en witte kleren, opdat u bekleed bent en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt. En zalf uw ogen met ogenzalf, opdat u zult kunnen zien.”

Ziet de mens om u heen die 'witte kleren'? Ziet de wereld die Christen waarvan de zonden zijn afgewassen door het Bloed van Christus? Of ben je nog steeds net als die mensen in de wereld om ons heen; leef je je leven, en zul je straks de eeuwigheid door moeten brengen zónder de Here?

De '40 dagen' van Genade zijn nog niet voorbij. God roept ook jou. In Ninevé geloofden ze – en bekeerden zich. Zodat ze Genade ontvingen. Die genade is er nu nog steeds, voor iedereen die “opstaat”, in beweging komt en handelt. Blijf niet zitten wachten “tot God het doet”, maar kom tot de Here Jezus.
